

Remissvar Fi2020/02404/OU

Remissvar från Betsson Nordic Ltd avseende reviderade förslag för ett stärkt spelarskydd till följd av spridningen av sjukdomen covid-19

Betsson Nordic Ltd vill återigen tacka för möjligheten att få agera remissinstans i detta förslag och också tacka regeringen för att man tagit till sig och visar sig villig att revidera det tidigare förslaget mot bakgrund av de synpunkter som lämnades av remissinstanserna.

Det är av stor vikt för en långsiktigt hållbar och sund spelmarknad att det löpande finns en aktiv och konstruktiv dialog mellan marknadens olika parter såväl som lagstiftare och tillsynsmyndighet för att stärka det svenska skyddet för spelare men också stänga ute aktörer som inte står upp för det svenska licenssystemet.

Betsson verkar för en fortsatt hållbar spelmarknad och ett starkt konsumentskydd, och kan därför inte stödja förhastade och svagt underbyggda förslag som ger motsatt effekt. Då nätkasino värst drabbas av en bristande kanalisering så går det reviderade förslaget i bjärt kontrast till syftet med att öka konsumentskyddet, som tvärtom kommer försvagas. Sedan regeringens initiala förslag har ytterligare fakta framkommit som visar på att regeringens föreslagna åtgärder tagits fram för att förhindra ett halmgubbsscenario, där man snedvrider konkurrensen och inte ger de licensierade spelbolagen några som helst rimliga förutsättningar att på ett säkert sätt implementera för föreslagna tillfälliga åtgärderna.

Remissvar i huvudsak:

- **Ny statistik befäster felaktigheter i motiveringen**
- **Förändrade förutsättningar och reviderat förslag borde notifieras**
- **Bristande kanalisering slår hårdast mot nätkasino**
- **Konkurrensneutralitet skapar en hållbar spelmarknad**
- **Tekniska utmaningar riskerar att stänga ner ett helt segment**
- **Stor negativ ekonomisk påverkan på hela spelmarknaden**
- **Förslag på åtgärder för en hållbar spelmarknad**

Ny statistik befäster felaktigheter i motiveringen

Allt sedan det initiala förslaget för stärkt spelarskydd presenterades har det inte framkommit någon information från Finansdepartementet eller andra aktörer som påvisar behovet av de nu föreslagna spelrestriktionerna. Trots att ny statistik har presenterats av andra myndigheter, så kvarstår Finansdepartementets motivering till förslaget "en risk för påverkan" för spelare. Finansdepartementet har inte kunnat lägga fram ett enda underlag som styrker detta påstående. Istället har det presenterats statistik för närliggande händelser som i bästa fall kan tjäna som indicier på eventuella konsumentförändringar av olika slag.

Det står däremot nu klart att regeringen inte bara saknar data eller konkreta bevis på att sjukdomen covid-19 har inneburit ett ändrat riskbeteende eller ökat problemspelande. Tvärtom så har Betsson under tiden mellan det ursprungliga och det nu framlagda reviderade förslaget

erhållit ytterligare statistik som motsätter den bild regeringen har försökt måla upp. Betssons bild delas av hela spelmarknaden som enhälligt påvisat motsatsen, vilket också bekräftats av myndigheten som ansvarar för den svenska spelmarknaden i en färsk rapport till regeringen. Det saknas därför statistik som visar på ett generellt ökat spelande under coronapandemin.

Varje månad redovisar Skatteverket samtliga spelintäkter som rapporterats från de licensierade spelbolagen. I april månads resultat framgår en kraftig nedgång för de allra flesta spelbolag, troligtvis till följd av att sporthändelser världen över har stoppats.

Den största ökningen av intäkter, som tydligt framgår av Skatteverkets statistik, återfinns hos det bolag som primärt erbjuder spel på hästar. Här är det en ökning av intäkter från mars till april månad på 37 procent. De inrapporterade siffrorna efter den första promemorian bekräftar därmed att spelarna har ändrat sitt beteende som följd av den rådande pandemin. Det har skett en tydlig förflyttning av spelandet från sportspel till spel på hästar, medan spel på nätkasino har inte ökat i någon större utsträckning.

I det initiala förslag som presenterades argumenterade Finansdepartementet för att brist på sportevenemang kunde riskera att göra att allt fler vände sig till onlinecasino. Tillgänglig data visar nu att så inte skett i någon större utsträckning. Vidare borde risken fortsatt också vara låg för en sådan utveckling eftersom Folkhälsomyndigheterna nu godkänt ett återöppnande av så gott som alla sportevenemang. Även i utlandet öppnar fler och fler länder upp för större sportevenemang och juli månad ser ut att bli den mest sportintensiva julimånaden i historien. Att hävda att avsaknad av sport drar folk till casino är därmed direkt felaktigt i ljuset av dagens utveckling.

Betsson klargjorde i sitt remissvar för det tidigare förslaget att de föreslagna åtgärderna riskerade att destabilisera den svenska spelmarknaden och ytterligare bana väg för försvagat spelansvar utan att det finns stöd för uppfattningen om att spel på casino ökar. Betsson konstaterar att det fortsatt saknas stöd för den uppfattningen, och att det tycks vara en uppfattning som går tvärt emot vad verkligheten visar.

Eftersom alltför stora begränsningar riskerar att skada spelmarknaden och även hämma en sund utveckling av densamma, bör samtliga åtgärder som föreslås vägas mot dels ett legitimt intresse för spelmarknadens aktörer att få bedriva sin verksamhet och kundernas rätt att få uppleva underhållningsformen, och dels mot om åtgärderna är proportionerliga gentemot det tilltänkta syftet med åtgärderna. Om syftet visar sig vara antaget under felaktiga premisser, vad finns det för anledning att driva igenom förslagen?

Förändrade förutsättningar och reviderat förslag borde notifieras

Från att från början ha varit tillfälliga begränsningar applicerbara på samtliga licensierade operatörer i Sverige har det nu presenterade förslaget ändrat omfattning till att bara gälla onlinecasino. Betsson ifrågasätter därför om det rör sig om en reviderad version av samma förslag och inte ett nytt förslag som i väsentlig grad förändrar förslagets tillämpningsområde, med krav på ny notifiering till Europeiska Kommissionen som följd.

Vidare har i och med det nya reviderade förslaget också tidslinjen för implementering av förslaget skjutits framåt med en månad. Enligt Betssons uppfattning visar detta att regeringens åtgärder nu inte kan anses falla under några nödatgärder om det inte utförligt motiveras varför

nödåtgärderna som nu presenteras fortfarande åtgärda en risk mot människors hälsa. Om ett nytt reviderat förslag kan presenteras med nya tidslinjer för implementering tar detta bort karaktären av att åtgärderna introduceras som akuta nödåtgärder för att skydda spelare till följd av spridningen av sjukdomen covid-19.

Bristande kanalisering slår hårdast mot onlinecasino

Som Betsson redan konstaterat i tidigare remissvar: Allt för många förändringar snabbt in på varandra skadar förutsägbarheten för aktörer som redan innehar licens eller som står i början av att etablera sig och söka en svensk licens. Vidare gör snabba och tvära kast på den svenska spelmarknaden det omöjligt att utvärdera en lags eller en åtgärds effektivitet eftersom det saknas annat än kortare perioder under en reglering att utvärdera. En sund och långsiktig spelmarknad kräver hög förutsägbarhet och ömsesidig tillit mellan alla parter.

Alla åtgärder på den svenska spelmarknaden måste vägas mot det av regeringen uppställda kanaliseringmålet. En alltför låg kanaliseringsgrad innebär inte bara minskade skatteintäkter för den svenska staten, utan framförallt att konsumentskyddet försvagas på ett sådant sätt att svenska myndigheter förlorar möjlighet att bedriva tillsyn över spelmarknaden och syftet med ett lokalt licenssystem. Regeringens uttalade mål om en kanaliseringsgrad på minst 90 procent är idag en dyster läsning. Såväl Spelinspektionen som Statskontoret har i egna uppskattningar konstaterat att kanaliseringsgraden är långt lägre, och nyligen publicerade den oberoende analysfirman Copenhagen Economics en rapport där kanaliseringsgraden beskrivs som så låg som 72 till 78 procent inom nätkasino.

Nyligen publicerade Copenhagen Economics en uppdaterad rapport som beskriver effekterna av en insättningsgräns på nätkasino. Rapporten, som bland annat bygger på omsättningsdata, konsumentundersökningar, intervjuer och internationell forskning, visar att kanaliseringen inom nätkasino kommer att sjunka från låga 75 procent till 52-63 procent om de nya föreslagna åtgärderna träder i kraft. Regeringens förslag riskerar alltså att innebära att nästan hälften av alla spelinsatser kommer att landa hos de olicensierade bolagen. Förslagen riskerar därför att sätta hela svenska spelregleringen i gungning med kraftigt försämrat konsumentskydd till följd.

Konkurrensneutralitet skapar en hållbar spelmarknad

Den svenska spelregleringen och de högt uppställda kanaliseringmålen innebär att regeringen med sina åtgärder måste skapa en attraktiv reglering som gör att så många aktörer som möjligt väljer att ställa sig bakom en långsiktig spelmarknad som premierar skydd av spelare. De nu föreslagna åtgärderna kullkastar licenssystemets villkor väsentligt och den ursprungliga tanken kring konkurrensneutralitet gentemot olika aktörer på den svenska spelmarknaden. Det reviderade förslaget nya omfattning som utelämnar såväl hästsport, lotterier som sportspel ger en tydlig och otillbörlig fördel till statligt ägda och/eller styrda spelbolag medan andra aktörer drabbas hårdare av reglerna. Restriktionerna kommer därför att få en negativ slagsida som sätter hela spelmarknaden i gungning. En långsiktig hållbar spelmarknad kan bara fungera om licenshavarna både ser en fördel av att ingå i ett licenssystem kontra att stå utanför, och att licenssystemets villkor upprätthålls. Det går inte att upprätthålla en spelmarknad som inte kännetecknas av konkurrensneutrala villkor. Betsson är övertygade om att de föreslagna

Åtgärderna inte kommer att bidra till en hållbar och sund utveckling av den svenska spelmarknaden. I en fungerande marknadsekonomi byggs företags affärsstrategi och framgång främst utifrån kunders efterfrågan, inte vilka bolag som lyckas pricka rätt kring framtida statlig inverkan.

Alla spelformer innebär risker. Beroende och osunt agerande hos individer är individuellt och är i spelbranschen ytterst spårbart genom den stor mängd data som löpande samlas in om alla spelare.

Tekniska utmaningar riskerar att stänga ner ett helt segment

Som Betsson påtalat redan i det initiala remissvaret så är både de då föreslagna såväl som de nu reviderade föreslagna åtgärderna tekniskt avancerade. Det är anmärkningsvärt att ansvarig minister på en presskonferens påstår att det inte innebär några större förändringar för licensierade spelbolag eftersom man redan idag har olika former av system på plats. De nu föreslagna restriktionerna innebär stora förändringar för den kundupplevelse som marknads aktörer utvecklat under flera år där grundtanken är att en användare inte ska behöva flytta runt eller använda sig av flera konton eller system för att få tillgång till aktörernas olika produktutbud. Att som regeringen föreslår med mycket kort varsel introducera helt nya krav på hur konton ska vara uppsatta visar på en stor oförståelse för hur marknads aktörer arbetar med utveckling och kvalitetssäkring för att säkerställa att system inte kan utnyttjas eller att kunders säkerhet äventyras. Förslaget innebär i förlängningen således ingen förändring från regeringens tidigare förslag eftersom effekten ändå blir att man begränsar så gott som alla licensierade operatörer från att operera eftersom de tekniska regulatoriska krav som nu ställs kommer att ta flera veckor att utveckla. Vidare visar detta på ansvarig ministers ovilja eller rentav bristande förståelse för möjligheten att licensierade spelbolag som hanterar en stor mängd finansiella transaktioner bara snabbt kan göra om funktionalitet som inbegriper människors pengar utan att detta resulterar i behov av testning, certifiering och säkerställande av att allting fungerar på ett sätt som är avsett. Utvecklingen av de nu föreslagna funktionerna är tvärt mot vad ministern och regeringen försökt ge sken av en utvecklingsprocess som beräknas ta minst två månader. De nu föreslagna åtgärderna och den tid som marknads aktörer nu getts innan förslagen ska träda ikraft innebär att många aktörer riskerar att inte vara färdiga med förändringarna innan ikraftträdandet.

Stor negativ ekonomisk påverkan på hela spelmarknaden

De föreslagna reviderade restriktionerna skulle medföra en betydande minskning av licensierade spelbolags intäkter under hela 2020. Förutom negativ ekonomisk påverkan på licensierade spelbolag finns också en risk för cementering av en lägre kanaliseringsgrad. Det finns ingenting som talar för att alltför repressiva åtgärder skulle minska spelandet, bara att spel på internet förflyttar sig. Rapporter på effekterna av en insättningsgräns på nätkasino visar att kanaliseringen inom nätkasino kommer att sjunka från redan låga siffror till 52-63%.

Följdeffekterna av minskat spelande hos de licensierade spelbolagen kommer leda till minskade skatteintäkter, mindre resurser till svensk idrott, färre företag som väljer att verka inom det licensierade systemet och minskade investeringar i reklam hos svenska medier.

Förslag på åtgärder

Betsson verkar för en fortsatt hållbar spelmarknad och ett starkt konsumentskydd. Därför förespråkar vi långsiktiga och hållbara initiativ.

- **Utöka licenskraven**

Att införa licenskrav på de bolag som levererar spel samt de bolag som förmedlar kunder, så kallade B2B-licenser, skulle öka möjligheten för Spelinspektionen att reglera marknaden och förhindra den svarta marknaden att rikta sig mot svenska spelkunder. Åtgärden skulle främja kanaliseringen och därför välkomnas av den licensierade spelindustrin och även av spelberoendeorganisationer.

- **IQ-kampanj för spelbranschen**

Okunskapen om det centrala självavstängningsregistret Spelpaus liksom andra lagreglerade konsumentskyddsåtgärder är fortfarande utbredd. Spelinspektionen och Konsumentverket bör få i uppdrag att bidra till en bättre kunskapsnivå bland allmänheten. Inspiration till en proaktiv informationsportal kan hämtas från Systembolagets IQ-kampanj.

- **Spelbolagens data en del av lösningen**

Den digitala spelbranschen samlar in och processar stora mängder data om kundernas spelbeteende. Finansdepartementet bör uppdraga åt Spelinspektionen att begära regelbundna rapporter, med anonymiserad data, om kundernas spelbeteende för att öka kunskapen om spelvanor och identifiera eventuella systematiska problem. Spelbolagen har denna data och delar den redan idag med forskare. Stora framsteg görs inom maskininlärning och artificiell intelligens. Datorer klarar av att hantera gigantiska mängder data och identifiera nödvändiga mönster för att öka förståelse och läggas till grund för beslut. Inom detta område gör även spelbranschen framsteg och ser stora möjligheter att förbättra möjligheten att upptäcka samt stoppa skadliga företeelser såsom problemspelande, matchfixning och penningtvätt. Finansdepartementet har goda möjligheter att ta initiativ till ett strategiskt samarbete i detta ämne tillsammans med myndigheter, forskare, spelindustrin och spelberoendeföreningar.

- **Delning av data mellan bolag**

De strikta dataskyddslagar som finns inom EU är i grunden bra. Vi delar synen att varje individ ska äga sin egen data. Att ha möjlighet att dela persondata mellan spelbolag samt mellan spelbolag och myndigheter skulle öka möjligheten att snabbt identifiera och förhindra eventuella spelproblem eller bedräglig verksamhet. Idag kan varje spelbolag upptäcka detta enskilt men har inte möjlighet att dela med sig av informationen på ett enkelt och rättssäkert vis.

- **Riskklassificera spelare – inte produkter och med stöd av faktiska data**

Beroende och osunt agerande hos individer är individuellt och är i spelbranschen ytterst spårbart genom den stora mängd data som löpande samlas in om alla spelare. En eventuell framtida riskklassificering måste utgå från den enskilda individens förutsättningar och agerande.

- **Utökat mandat för Spelinspektionen**

Regeringen måste ge Spelinspektionen tydligare mandat för att säkerställa licenssystemets integritet och därmed stärka den så viktiga kanaliseringsgraden.

- **Utvidga omsorgsplikten till fler branscher**

De utmaningar vi har i samhället är sällan isolerade till en enskild aktör eller bransch. För att stävja en ökad skuldsättning i samband med spel behöver även lånemarknaden, framför allt snabblånemarknaden, ta ett ansvar för att minska överskuldsättningen. Spelbranschen kan idag ta reda på en kunds likviditet men har svårt att identifiera om pengarna är lånade eller i hoptjänade. Ett centralt självavstängningsregister av typ Spelpaus bör övervägas för snabblån.

Lefteris Constantinou
Senior Compliance Manager